

Vajda Bertalan

Új jegybanki elvárások a pénzmosás és terrorizmus-finanszírozás megelőzése érdekében

2017. június 26-án léptek hatályba az új a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvények, melyek felhatalmazása alapján múlt héten megjelent a Magyar Nemzeti Bank (MNB), mint felügyeleti hatóság új rendelete. A rendelet az említett törvényeket kiegészítve jelentősen növeli a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni harc hatékonyságát, valamint elősegíti a nemzetközi sztenderdeknek való megfelelést. A szolgáltatók számára adminisztrációs többlettel járó új jogszabályi környezet az ügyfeleknek is változást hoz majd mindennapi ügyintézésük során.

Szigorodó nemzetközi elvárások

A pénzügyi-gazdasági válságot követően világszerte felerősödtek a kormányzati törekvések az illegális jövedelem- és vagyonszerzés visszaszorítása érdekében. Az adóhatóságok közötti információcsera megerősítése, az adóelkerülés, az agresszív adótervezés és az adócsalás elleni fellépés mellett a (becslések szerint a világ éves GDP-jének 2-5 százalékát is elérő összegű) pénzmosási, valamint a növekvő terrorizmusfinanszírozási jelenségekkel szembeni erőfeszítések fokozása is ismét napirendre került. E célok érdekében a nemzetközi pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzésével kapcsolatos sztenderdek megalkotásáért felelős „Pénzügyi Akciócsoport” (Financial Action Task Force – „FATF”) új módszertant és ajánlásokat fogalmazott meg. Ezzel összhangban európai szinten is új, minden tagállamra kötelező előírásokat fogadtak el a „negyedik pénzmosás elleni irányelv” (Irányelv) formájában.

Megváltozó hazai jogszabályi háttér

2017. június 26.-án lépett hatályba a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló [2017. évi LIII. törvény \(új Pmt.\)](#), valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló [2017. évi LII. törvény \(új Kit.\)](#). E két jogszabály több témakör kapcsán is felhatalmazást adott az MNB elnöke számára, hogy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzésével kapcsolatos elvárásait rendeleti szinten fogalmazza meg.

Az új hazai jogszabályok, valamint új elemként az MNB rendelete – a nemzetközi elvárásokkal összhangban – a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni fellépés hatékonyabbá tétele, az Európa Tanács pénzmosás elleni bizottsága (Moneyval) által elfogadott, Magyarország pénzmosás elleni rendszerének megerősítését szolgáló ajánlások végrehajtása, valamint a felügyeleti elvárások érdekében születtek meg. A jegybanki rendelet, mint szabályozási újítás az MNB felügyeleti módszertanának megalapozását, a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni felügyeleti

jogérvényesítési képességét, illetve a hiányosságok esetén alkalmazható felügyeleti eszköztárat is jelentősen erősíti majd.

Az MNB rendelet elvárásai

Az új MNB rendelet – melyről 2017. július 20-án [sajtóközlemény](#) is megjelent – a következő fontosabb elemekből áll.

A pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás szempontú küzdelem fontos részét képezi, hogy a szolgáltatók felmérjék az őket érintő kockázatokat annak érdekében, hogy erőforrásaikat a kockázatosabb területekre tudják összpontosítani, növelve ezzel működésük hatékonyságát. A rendeletben is kiemelt hangsúlyt kap ez a kockázatalapú megközelítés, melynek megfelelően a szolgáltatóktól is kötelezően elvárt a – pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás szempontú – belső kockázatértékelés elkészítése, valamint e kockázatokkal arányos kockázatcsökkentő intézkedések meghozatala.

A szolgáltatóknak a pénzmosást vagy a terrorizmus finanszírozását lehetővé tevő, illetve azt megvalósító üzleti kapcsolat vagy ügylet megakadályozása érdekében „belső ellenőrző és információs rendszert” kell működtetniük. A rendszerre vonatkozóan az MNB három témakörben határozott meg kötelező intézkedéseket:

- Pénzmosás- és terrorizmusfinanszírozás szempontjából kockázatos ügyfelek és szokatlan ügyletek kiszűrése: a szolgáltatóknak szűrőrendszert kell működtetniük, melyben az általuk kockázatalapon meghatározott, de minimum a rendeletben rögzített ügyfél- és ügylettípusra vonatkozó szűréseket kell végezniük. Mindezt a több, mint ötvenezer ügyféllel rendelkező szolgáltatók automatikus szűrőrendszerrel kötelesek végrehajtani. A rendelet emellett meghatározza a szűrések eredményeképpen szűletett „találatok” feldolgozásának minimálisan elvárt rendjét is.
- Belső visszaélés-bejelentő rendszer működtetése: minden szolgáltató köteles olyan rendszert működtetni, ahol a szolgáltató vezetője, foglalkoztatottja vagy segítő családtagja bejelentést tehet, ha tudomására jut, hogy a szolgáltató megsérti a vonatkozó törvényi előírásokat.
- A hatósági megkeresések teljesítésének megkönnyítése: azért, hogy a szolgáltató hatékonyabban és gyorsabban teljesítse a beérkező hatósági megkereséseket, rendszereiben biztosítani kell a visszakereshetőséget és a strukturált lekérdezési lehetőséget.

A pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzése mellett a szolgáltatóknak haladéktalanul végre kell hajtaniuk a [ENSZ Biztonsági Tanácsa és az Európai Unió Tanácsa által elfogadott korlátozó intézkedések](#)ben foglaltakat is. Fontos újítás a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedésekre vonatkozó szűrőrendszer kidolgozására és működtetésére vonatkozó – MNB által kidolgozott – előírás-csomag is. A rendeleti előírások szerint az ügyfél, a tényleges tulajdonos, a rendelkezésre jogosult, a meghatalmazott és a képviselő személyes adatait össze kell vetnie a szolgáltatónak a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedésekkel érintettek listájával. Ha a szolgáltatók ügyfélszáma meghaladja az ezer főt, úgy a kereséseket automatikus szűrőrendszerrel kell végrehajtaniuk.

Bizonyos szolgáltatások igénybevételekor a szolgáltatók kötelezettsége az ügyfelek új Pmt. szerinti átvilágítása. A jogszabály pontosan meghatározza, mely esetekben kell ügyfél-átvilágítást alkalmazni, valamint felsorolja az ilyenkor elvégzendő intézkedéseket is. A rendelet rögzíti az egyszerűsített ügyfél-átvilágítás lehetséges ügyköreit, valamint meghatározza a fokozott ügyfél-átvilágítás kötelező alkalmazásának eseteit is.

A rendeletben előírt szigorú biztonsági és működési feltételek teljesülése esetén a jövőben személyes ügyintézés helyett például számítógép, táblagép vagy okostelefon kamerája és mikrofonja segítségével, távolról is elvégezhető lesz az ügyfél-átvilágítás. A rendelet részletesen rendelkezik az ügyfél-átvilágítási folyamat kötelező elemeiről, valamint a távoli ügyfél-átvilágítás elvégzésére alkalmas eszközökről is.

Az előírások lehetővé teszik, hogy a szolgáltatók ügyfélkapcsolataik létesítése és kezelése során bizonyos – fokozottabb kockázatot jelentő vagy sejtető – esetekben megerősített eljárásban hajthassák végre az új Pmt.-ben foglalt kötelezettségeiket. A megerősített eljárás kötelező eseteire, illetve a végrehajtandó intézkedésekre vonatkozóan az MNB rendelet szintén tartalmaz részletszabályokat. Így például a szolgáltatók kötelesek a megerősített eljárás során további információt beszerezni a tervezett ügyletről, az ügyfélről, annak pénzügyi eszközeiről, vagy éppenséggel azok forrásáról.

A pénzmosás- és terrorizmusfinanszírozás elleni nemzetközi és hazai előírások meghatároznak olyan kockázatalapú eseteket, ahol a szolgáltató kijelölt vezetőjének kell döntést hoznia. Az MNB rendelet szerint a jövőben e vezető közvetlen döntése alapján hagyható jóvá ügylet vagy köthető szerződés egyes, pénzmosás szempontjából magasabb kockázatú ügyfelekkel. Ide sorolhatók például a havi 50 millió forintnál nagyobb készpénzforgalmat jelző vagy egyszeri tranzakcióként ennyit készpénzben befizetni szándékozó ügyfelek. Továbbá olyan esetekben, ahol gyanús, hogy a szolgáltatást valójában nem a szerződéskötési kérelemben feltüntetett személy (például stróman személy) szándékozik igénybe venni.

A pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem kritikus fontosságú eleme, hogy a szolgáltatók munkatársai legyenek tökéletesen tisztában feladatukkal, felelősségükkel, valamint ismerjék az elvégzendő intézkedéseket, illetve azok célját is. A rendeletben kötelezően előírt **képzési program** ezért fontos részét képezi az új elvárásoknak. A rendelet lényegében kétszintű (általános ügyintézői, valamint speciális) képzési programot ír elő, valamint tételesen felsorolja az oktatás során kötelezően érintendő témaköröket is. Az általános ügyintézői oktatást valamennyi, az új Pmt.-ben és új Kit.-ben foglalt feladat ellátásában közreműködő dolgozó részére meg kell tartani, míg a speciális oktatásban a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzéséért felelős szakterület (amennyiben van ilyen) részesül.

„Szerkesztett formában a cikk megjelent a Privátbankár.hu oldalon 2017. augusztus 4-én.”